

1 Tipus d'intervenció

Programa

2 Descripció de la intervenció

Protegim les escoles és un programa impulsat per l'Ajuntament de Barcelona que té l'objectiu de millorar els entorns escolars d'uns 150 centres educatius de la ciutat fins el 2022 perquè siguin espais amb menys vehicles i contaminació ambiental, i més saludables i agradables per la comunitat educativa i el veïnat. El programa també pretén que els nous entorns escolars ofereixin més oportunitats de joc pels infants i d'un major temps d'estada i socialització de l'alumnat i les famílies. Les actuacions inclouen reduir el nombre de carrils i la velocitat de circulació, ocupar els cordons de servei, crear o ampliar l'espai amb elements de joc i mobiliari per facilitar l'estada, reforçar la senyalització i instal·lar elements de seguretat.

3 Principals determinants de la salut implicats

-Context físic: entorn construït - urbanisme (infraestructura pública, equipaments...), mobilitat en transport, característiques mediambientals (qualitat de l'aire i soroll...)
-Context socioeconòmic: polítiques públiques (educació, salut, serveis socials...)
-Entorn: barri, centre educatiu

4 Principals eixos de desigualtat implicats

Gènere i diversitat sexual, ètnia i lloc de naixement, territori

5 Tipus d'avaluació

Avaluació de procés
Avaluació de resultats

6 Disseny d'avaluació

Estudi quasi-experimental pre-post amb grup de comparació
Estudi transversal post-intervenció
Estudi qualitatiu

7 Resultats (outcomes)

Ús i temps d'estada, joc fortuït, ús mobiliari, benestar, socialització i interacció social famílies, satisfacció amb la intervenció, percepció de seguretat viària, concentracions ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) de NO₂, PM₁₀ i Black Carbon

8 Metodologia quantitativa, qualitativa o mixta utilitzada

Metodologia mixta basada en metodologia quantitativa: qüestionaris, i metodologia qualitativa: observació no participant, entrevistes espontànies, entrevistes semiestructurades

Metodologia quantitativa (avaluació ambiental): difusors passius de NO₂, analitzador automàtic de NO₂, monitor automàtic TEOM de PM₁₀, monitor automàtic de Black Carbon

9 Fase de l'avaluació

Finalitzada

10 Principals resultats de l'avaluació

S'ha observat un increment del temps d'estada en l'entorn escolar de les famílies de dilluns a dijous i un augment del número de persones que es queden als entorns escolars els divendres.

En aquells espais d'estada on s'ha limitat més el trànsit i guanyat més espai, hi ha més joc espontani per part dels infants i més diversitat de dinàmiques de joc després de la intervenció.

El 76% de les direccions i el 51% de les AFAs de les escoles consideren que ha millorat la seguretat viària. Un 53% de les direccions i un 63% de les AFAs consideren que el programa ha ampliat bastant o molt la superfície pels vianants i un 67% de les direccions i 66% de les AFAs afirmen que ha millorat la comoditat de l'espai.

Per part dels adults, es valora molt positivament que els espais siguin més segurs i protegits. Per part dels nens i nenes, es valoren molt positivament les boles de formigó.

En relació a l'avaluació de la qualitat de l'aire, els resultats indiquen que el programa Protegim les escoles ha millorat la qualitat de l'aire a l'entorn escolar d'alguns centres (en escoles més pacificades), però només de forma lleugera.

11 Documents relacionats

Informe avaluació:

Ferrer-Fons M, López MJ, Bruguera S, Continente X, Cortés E, Artazcoz L. Avaluació del programa Protegim les Escoles. Barcelona: Agència de Salut Pública de Barcelona; 2023.

Informe avaluació qualitat de l'aire:

Arechavala T, Font-Ribera L, Ferrer-Fons M, Rico M, Gómez-Gutiérrez A, Realp, E. Avaluació de la qualitat de l'aire en el programa Protegim les escoles 2021. Barcelona: Agència de Salut Pública de Barcelona. 2023.

Article científic:

Lopez-Muley C, Continente X, Ferrer Fons M, Guxens M, Cortès E, Pérez K, López MJ. An urban intervention to transform the school surroundings in Barcelona: A mixed-methods evaluation of "Let's Protect Schools" effects on road safety, street liveliness, and wellbeing. Cities 165 (2025) 106164.

12 Organismes implicats

Agència de Salut Pública de Barcelona, Institut d'Infància i Adolescència de Barcelona, Ajuntament de Barcelona

Ajuntament de
Barcelona

C S B Consorci Sanitari
de Barcelona

Agència
de Salut Pública